

Opracowanie sygnałne

Wyniki finansowe otwartych funduszy emerytalnych i powszechnych towarzystw emerytalnych w 2014 roku

Wynik finansowy otwartych funduszy emerytalnych (OFE) w 2014 r. był ujemny w kwocie 147,6 mln zł podczas gdy w 2013 r. był dodatni i wyniósł 19,9 mld zł. Aktywa ogółem otwartych funduszy emerytalnych na koniec 2014 r. wyniosły 149,4 mld zł, co oznacza spadek o 151,4 mld zł (50,3%) w ciągu roku, na co zasadniczy wpływ miały zmiany prawne¹.

Tabl. 1. Podstawowe dane otwartych funduszy emerytalnych

Wyszczególnienie	2013	2014	2013=100
Dane finansowe otwartych funduszy emerytalnych (w mln zł)			
Aktywa, w tym:	300 817,4	149 407,7	49,7
portfel inwestycyjny	299 558,9	148 450,6	49,6
Wynik finansowy	19 921,9	-147,6	x
Dane o członkach i rachunkach otwartych funduszy emerytalnych			
Liczba członków*	16 377 714	16 621 686	101,5
Liczba rachunków	16 871 745	17 044 956	101,0

*Dane Centralnego Rejestru Członków Otwartych Funduszy Emerytalnych na dzień 27 XII 2014 r.

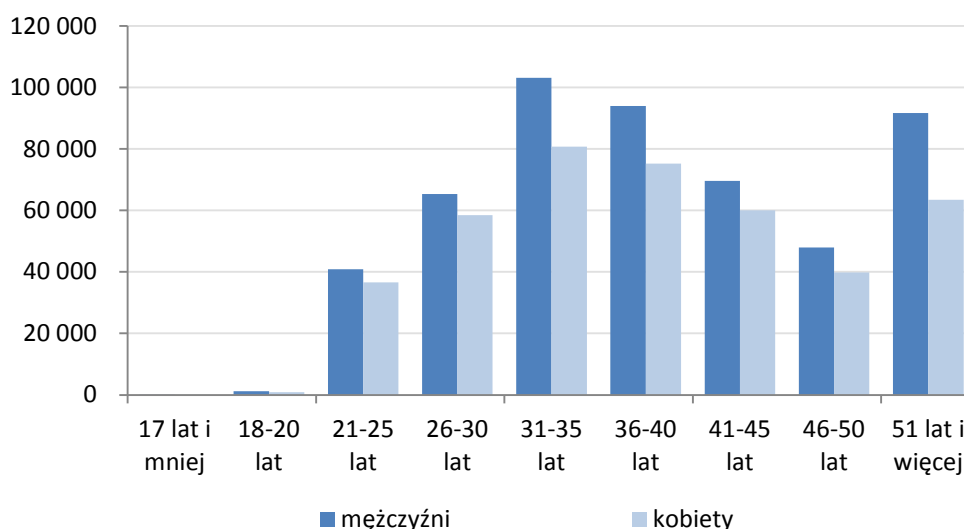
Liczba rachunków² prowadzonych przez otwarte fundusze emerytalne, w końcu 2014 r. wyniosła 17,0 mln. Udział rachunków martwych, na które nie wpłynęła żadna składka wyniósł 0,7%, przed rokiem było to 0,8% ogólnej liczby rachunków. Odsetek rachunków martwych dla poszczególnych funduszy wahał się od 0,2% do 2,2% liczby prowadzonych rachunków.

Zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Członków Otwartych Funduszy Emerytalnych prowadzonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), na dzień 27 grudnia 2014 r. było zarejestrowanych 16,6 mln **członków otwartych funduszy emerytalnych**, tj. o 1,5% więcej niż rok wcześniej. Według płci zarejestrowanych w OFE było 8,7 mln mężczyzn i 7,9 mln kobiet. Liczba członków trzech największych otwartych funduszy emerytalnych wyniosła 8,0 mln osób, co stanowiło 48,0% wszystkich członków OFE.

¹ Zgodnie z postanowieniami art. 23 ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych, 3 lutego 2014 r. otwarte fundusze emerytalne przekazały do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych aktywa o wartości 153,2 mld zł. Wynika to z umorzenia 51,5% jednostek rozrachunkowych zapisanych na rachunku każdego członka otwartego funduszu emerytalnego.

² Różnica pomiędzy liczbą rachunków w OFE a liczbą członków OFE zarejestrowanych przez ZUS wynika z różnych mechanizmów ich rejestracji, w tym rachunków martwych.

Wykres 1. Członkowie otwartych funduszy emerytalnych według wieku i płci

W 2014 r. ZUS przekazał do OFE 8,3 mld zł **składek** oraz 42,0 mln zł **odsetek**. W porównaniu z rokiem 2013, kwota wpłaconych składek³ była niższa o 2,5 mld zł, natomiast kwota wpłaconych odsetek była niższa o 203,0 mln zł. W okresie od 19 maja 1999 r. do 31 grudnia 2014 r., ZUS przekazał do OFE 203,2 mld zł składek oraz 3,6 mld zł odsetek.

Przychody operacyjne otwartych funduszy emerytalnych wyniosły 5,5 mld zł, co oznacza spadek o 51,9% w skali roku. Główną pozycją były przychody portfela inwestycyjnego, które stanowiły 97,3% przychodów operacyjnych. **Koszty operacyjne** osiągnęły kwotę 1,2 mld zł i zmniejszyły się o 26,0% w porównaniu do 2013 r. Koszty zarządzania funduszami wyniosły 782,7 mln zł i stanowiły 67,1% kosztów operacyjnych OFE (71,3% przed rokiem).

Tabl. 2. Wybrane kategorie z rachunku zysków i strat otwartych funduszy emerytalnych

Wyszczególnienie	2013	2014	2013=100
	w mln zł		
Przychody operacyjne	11 403,8	5 480,7	48,1
Koszty operacyjne	1 574,9	1 165,7	74,0
Wynik z inwestycji	9 828,9	4 315,0	43,9
Zrealizowany i niezrealizowany zysk (strata)	10 093,0	-4 462,6	x
Wynik finansowy	19 921,9	-147,6	x

Wynik finansowy ogółem otwartych funduszy emerytalnych w 2014 r. osiągnął ujemną wartość 147,6 mln zł, na co złożyły się: wynik z inwestycji w wysokości 4,3 mld zł oraz zrealizowany i niezrealizowany zysk (strata) w wysokości *minus* 4,5 mld zł.

³ Zgodnie ustawą z 25 marca 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. nr 75, poz. 398), składki do OFE na ubezpieczenie emerytalne do 30 kwietnia 2011 r. wynosiły 7,3%, od 1 maja 2011 r. – 2,3%, od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2013 r. – 2,8% a od 1 stycznia do 31 stycznia 2014 r. – 3,1% podstawy wymiaru składki. Zgodnie z obowiązującą od 1 lutego 2014 r. regulacją prawną 7,3% składki na ubezpieczenie emerytalne odprowadzane jest do ZUS. Członkom, którzy utrzymali swe rachunki w otwartych funduszach emerytalnych ZUS przekazuje 2,92% podstawy wymiaru składki, natomiast pozostała jej część, tj. 4,38% jest zapisywana na subkoncie w ZUS.

Aktywa ogółem otwartych funduszy emerytalnych na koniec 2014 r. wyniosły 149,4 mld zł i zmniejszyły się o 50,3% w relacji rok do roku¹. Największy udział w aktywach wykazywał portfel inwestycyjny – 99,4%. Zobowiązania ogółem ukształtowały się na poziomie 353,1 mln zł, w roku poprzednim było to 1 544,9 mln zł (spadek o 77,1%). Aktywa netto otwartych funduszy emerytalnych wyniosły 149,0 mld zł, co oznacza spadek o 50,2% w skali roku.

Tabl. 3. Wybrane kategorie z bilansu otwartych funduszy emerytalnych

Wyszczególnienie	2013	2014	2013=100
	w mln zł		
Aktywa	300 817,4	149 407,7	49,7
Zobowiązania ogółem	1 544,9	353,1	22,9
Aktywa netto	299 272,5	149 054,6	49,8
Zakumulowany nierozdysponowany wynik finansowy	115 700,9	115 553,6	99,9
Kapitał i zakumulowany nierozdysponowany wynik finansowy razem	299 272,5	149 054,6	49,8

W **portfelu inwestycyjnym** otwartych funduszy emerytalnych dominowały akcje spółek notowanych na regulowanym rynku giełdowym – 123,3 mld zł, a ich udział w porównaniu do roku 2013 zwiększył się o 41,4 pkt proc. Obligacje⁴ wyniosły 13,2 mld zł, a ich udział w portfelu inwestycyjnym OFE zmniejszył się o 43,0 pkt proc. Depozyty bankowe i bankowe papiery wartościowe wyniosły 10,4 mld zł, a ich udział w portfelu zwiększył się o 1,1 pkt proc. w porównaniu z rokiem poprzednim.

Wartość inwestycji OFE w akcje notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) wyniosła 177,8 mld zł (spadek wartości tej części portfela o 2,4% w skali roku). Akcje notowane na regulowanym rynku giełdowym wycenione na dzień 31 grudnia 2014 r. wyniosły: w sektorze finansowym – 53,8 mld zł, w sektorze przemysłowym – 30,6 mld zł, a w sektorze usługowym – 33,3 mld zł. Inwestycje zagraniczne OFE wyniosły 5,7 mld zł i stanowiły 3,9% wartości całego portfela inwestycyjnego.

Tabl. 4. Wartość portfela inwestycyjnego otwartych funduszy emerytalnych

Wyszczególnienie	2013	2014	2013=100
	w mln zł		
Portfel inwestycyjny, z tego:	299 559,0	148 450,6	49,6
akcje spółek notowanych na regulowanym rynku giełdowym	124 838,1	123 335,1	98,8
depozyty bankowe*	17 672,3	10 359,0	58,6
inne lokaty	1 475,6	1 563,4	106,0
obligacje	155 572,9	13 193,0	8,5

Uwaga:*Kategoria depozyty bankowe obejmowała w 2013 r. również bankowe papiery wartościowe.

⁴ Zgodnie z art. 141 ust. 2 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 989); znowelizowanej przepisami ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2013 poz. 1717) począwszy od dnia 1 lutego 2014 r. aktywa OFE nie mogą być lokowane w obligacjach, bonach i innych papierach wartościowych, emitowanych lub poręczanych przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, a także pożyczkach i kredytach udzielanych, gwarantowanych lub poręczanych przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski.

Średnia ważona stopa zwrotu za okres trzyletni od 31 marca 2011 r. do 31 marca 2014 r. wyniosła 20,599%, natomiast za okres od 30 września 2011 r. do 30 września 2014 r. wyniosła 31,993%. Lepszy rezultat od średniej w obu okresach osiągnęło pięć funduszy.

Aktywa powszechnych towarzystw emerytalnych (PTE) w końcu grudnia 2014 r. wyniosły 3,9 mld zł, co oznaczało spadek o 0,6%. W strukturze aktywów 54,9% ich wartości stanowiły aktywa trwałe. W ich ramach główną pozycję zajmowały inwestycje długoterminowe, których udział zwiększył się z 76,2% w końcu 2013 r. do 79,1% w 2014 r.

Tabl. 5. Aktywa powszechnych towarzystw emerytalnych

Wyszczególnienie	2013	2014	2013=100
	w mln zł		
Aktywa ogółem, z tego:	3 904,9	3 882,0	99,4
Aktywa trwałe, w tym:	2 438,3	2 130,8	87,4
inwestycje długoterminowe	1 857,7	1 686,3	90,8
Aktywa obrotowe, w tym:	1 466,6	1 751,2	119,4
inwestycje krótkoterminowe	1 336,9	1 667,7	124,7

Wartość **pasywów** w 92,8% była kształtowana przez kapitał własny, który wyniósł 3,6 mld zł (spadek o 1,0%). Odnotowano zmniejszenie wartości kapitałów zapasowych do 1,0 mld zł (spadek o 38,4% w skali roku). Wzrosła o 4,5% wartość zobowiązań i rezerw na zobowiązania. Rozliczenia międzyokresowe osiągnęły wartość 28,0 mln zł (o 33,1% niższą niż na koniec 2013 r.).

Tabl. 6. Pasywa powszechnych towarzystw emerytalnych

Wyszczególnienie	2013	2014	2013=100
	w mln zł		
Pasywa, z tego:	3 904,9	3 882,0	99,4
Kapitał własny, w tym:	3 637,9	3 602,8	99,0
kapitał podstawowy	1 546,3	1 313,4	84,9
kapitał zapasowy	1 667,4	1 027,9	61,6
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania, w tym:	267,1	279,2	104,5
rezerwy na zobowiązania	144,5	137,7	95,3

Przychody PTE wynikające z zarządzania otwartymi funduszami emerytalnymi wyniosły 2,0 mld zł, co oznacza zwiększenie w porównaniu z rokiem poprzednim o 21,8%. Wynagrodzenie za zarządzanie funduszami stanowiło 38,4% przychodu (spadek udziału o 28,9 pkt proc.), natomiast przychody z tytułu kwot pobieranych od wpłacanych do OFE składek stanowiły 7,9% przychodów ogółem (w skali roku spadek udziału o 15,5 pkt proc.). **Koszty związane z zarządzaniem** otwartymi funduszami emerytalnymi przez PTE wyniosły 0,8 mld zł i zwiększyły się o 7,0%, w tym obowiązkowe obciążenia z tytułu zarządzania OFE wyniosły 0,4 mld zł, co stanowiło 56,6% tych kosztów.

Tabl. 7. Wybrane kategorie z rachunku zysków i strat powszechnych towarzystw emerytalnych

Wyszczególnienie	2013	2014	2013=100
	w mln zł		
Przychody wynikające z zarządzania OFE	1 664,1	2 026,6	121,8
Koszty związane z zarządzaniem OFE, w tym:	707,3	756,5	107,0
obowiązkowe obciążenia z tytułu zarządzania OFE	398,7	428,5	107,5
pozostałe obciążenia	306,4	325,8	106,3
Wynik techniczny PTE na zarządzaniu OFE	958,0	1 271,5	132,7
Wynik operacyjny	388,1	1 229,0	3-krotnie
Zysk/strata netto	360,7	1 094,1	3-krotnie

Wynik techniczny PTE na zarządzaniu otwartymi funduszami emerytalnymi ukształtował się na poziomie 1,3 mld zł, tj. o 32,7% wyższym niż w 2013 r. Po uwzględnieniu wyniku na działalności gospodarczej, towarzystwa wypracowały 1,3 mld zł zysku brutto, wzrósł on w porównaniu z rokiem poprzednim o 0,8 mld zł. W efekcie, powszechne towarzystwa emerytalne zamknęły rok 2014 **zyskiem netto** w wysokości 1,1 mld zł, podczas gdy w 2013 r. zysk netto wynosił 360,7 mln zł.

Opracowano na podstawie danych przekazanych do GUS przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego dnia 11 marca 2014 r.

Opracowanie merytoryczne:
Departament
Studiów Makroekonomicznych
i Finansów
Katarzyna Siwińska
Tel: 22 449 4035